

از پست و بلند ترجمهٔ فیله

سید شجاع فی نوا

برای سیدمه:

استاد حسین شایگان

ویراستار علمی:

دکتر سید خبات فی نوا

۱۳۹۷

سرشناسه:

نی‌نوا، سیدشجاع، ۱۳۶۹ -

Naynava, Seyed Shojaa

عنوان و نام پدیدآور:

از پست و بلند ترجمه فیلم/ سیدشجاع نی‌نوا؛ ویراستار علمی سیدخیات نی‌نوا.

مشخصات نشر:

تهران: رهنمای اندیشمند، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری:

۳۲۴ ص.

شابک:

۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۱۰۹ - ۴۰ - ۳

وضعیت فهرست نویسی:

فیا

موضوع:

صداگذاری فیلم -- ایران

موضوع:

Dubbing of motion pictures -- Iran

موضوع:

صداگذاری فیلم -- ایران -- تاریخ

موضوع:

Dubbing of motion pictures -- Iran -- History

موضوع:

فیما -- ترجمه

موضوع:

Motion pictures -- Translating

شناسه افزوده:

نی‌نوا، سید خیات، ۱۳۶۰ - ویراستار

رده بندی کنگره:

۱۳۹۸ / تلف ۰۲۹ / TRA

رده بندی دیویی:

۷۷۸ - ۰۱۲

شماره کتابشناسی ملی:

۰۲۹۸۶۹

رهنمای اندیشمند

از پست و بلند ترجمه فیلم، مؤلف: سید شجاع نی‌نوا، ویراستار علمی: سید خیات نی‌نوا، مقدمه نویسی: حبیب شایگان، طرح و اجرا: رهنما چاپ: چاپخانه نقره‌فام، چاپ اول: ۱۳۹۸، تیراژ: ۵۰ نسخه، ناشر: انتشارات رهنمای اندیشمند، آدرس: مادت‌آباد، خیابان علامه طباطبائی جنوبی، بین ۴۰ و ۴۲ شرقی، پلاک ۲۹، تلفن: ۸۸۶۹۴۱۰۲، مرکز پخش: انتشارات رهنما: آدرس: مقابل دانشگاه تهران، خیابان ۱۲ فروردین، نبش خیابان شهدای ژاندارمری، پلاک ۱۱۰، تلفن: ۶۶۴۰۰۹۲۷، ۷ - ۶۶۹۷۶۲۱۳ فاکس: ۶۶۴۶۷۳۲۲ فروشگاه شماره ۱، مقابل دانشگاه تهران پاساژ فروزنده، تلفن: ۶۶۹۵۰۹۵۷ آدرس فروشگاه شماره ۲: خیابان پیروزی نبش خیابان سوم نیروی هوایی، تلفن: ۷۷۴۸۲۵۰۵.

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۱۰۹ - ۴۰ - ۳

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

RAHNAMA PRESS

قیمت: ۴۰۰۰۰۰ ریال

۴۳۰ (۱)-C۱

فهرست مطالب

۱. پیشگفتار.....

۲. مقدمه.....

فصل اول - خصوصیات، قوانین و ملاحظات ترجمه فیلم

۸. گذری بر پسینهٔ سید شجاع در ایران (سید شجاع نی‌نوا).....

۶۸. مبانی ترجمهٔ فیلم در سندی تاریخی (محمد شهبا).....

۹۴. قدرت ترجمهٔ فیلم (اگنیشکاسار کوهن: سید شجاع نی‌نوا، نرگس رسولی).....

۱۲۰. خصوصیات، قوانین و ملاحظات ترجمهٔ فیلم (سید شجاع نی‌نوا، زهرا سادات رضوی).....

۱۴۱. زیرنویسی و دوبله: محدودیت‌ها و اولویت‌ها (شجاع نی‌نوا).....

۱۴۹. زیرنویسی فیلم‌های چندزبانه (ادوارد بارتول؛ ترجمه: سید شجاع نی‌نوا، سعیده نبوی).....

بررسی تطبیقی شخصیت‌پردازی کلامی در فیلم «بانوی بی‌ن» و دوبلهٔ فارسی آن (سید شجاع

نی‌نوا، الهام صادقی).....

فصل دوم - گفت‌وگو با کارشناسان ترجمهٔ فیلم

۱۸۰. ترجمهٔ فیلم از ترجمهٔ کتاب دشوارتر است (محمد شهبا).....

۲۱۱. ناگفته‌هایی از ترجمهٔ فیلم (خورخه دیاز سینتاس) (به‌کوشش: فاطمه جبارزاده).....

فصل سوم - گفت‌وگو با پیشکسوتان ترجمهٔ فیلم (دوبله)

۲۲۵. تنها صدا نیست که می‌ماند، ترجمه و نوشته هم می‌ماند (حسین شایگان).....

۲۴۶. دانش زبانی تنها برای ترجمهٔ فیلم کافی نیست (ابوالحسن تهامی).....

فرقی بین ترجمهٔ فیلم و ترجمهٔ ادبی نمی‌بینم (محمود حسینی‌زاد).....

۲۶۴. معیاری در کار نیست (بابک ساسان).....

- هیچ کس ما را به رسمیت نمی‌شناسد (خسرو سمعی) ۲۷۱
- ویرایش پس از دوبله، ضروری است (حمیدرضا راهی) ۲۷۵
- تشویق به انصراف (محمد مشیری) ۲۸۱
- ترجمه فیلم با ترجمه کتاب متفاوت است (کاظم اسماعیلی) ۲۸۳

فصل چهارم - گفت‌وگو با مدیر دوبلاژهای بیشکسوت

- ضرورت تخصصی شدن ترجمه (احمد رسول‌زاده) ۲۸۷
- عجله، اصل اول است (سعید شرافت) ۲۹۰
- تسلط زبان داری، بنیان ترجمه فیلم است (عطاءالله کاملی) ۲۹۳
- توتال و ژنرال (منوچهر نوذری) ۲۹۵
- یک دوبله خوب همیشه ترجمه خوب آغاز می‌شود (بهرام زند) ۲۹۷
- ترجمه نقش اساسی دوبله دارد (چنگیز جلیلوند) ۲۹۹
- ترجمه فونداسیون دوبله است (نورالله مدقالچی) ۳۰۱

فصل پنجم - گفت‌وگو با مترجم‌های زیرنویس

- زیرنویس فیلم‌ها را چه کسانی می‌نویسند؟ (مهدی و شادی: شراره داودی) ۳۰۵
- منابع ۳۱۴

پیشگفتار

اندیشه اولیه تهیه و تدوین این کتاب برمی گردد به دوران دانشجویی نگارنده. در آن زمان به عنوان دانشجوی مترجمی زبان انگلیسی پذیرفتن این که تنها با گذراندن دو واحد درسی می شود مترجم فیلم شد، برایم غیرقابل قبول بود؛ آن هم گذراندن کتابی که هنوز نکتۀ آموزشی و نظری درباره ترجمۀ فیلم ارائه نمی داد و دانش جو تنها می بایست یک سری پای خا را در کتاب پُر می کرد! تمام ویژگی این کتاب دو واحدی همین بود، نه بیش تر. دیگر از تئیس اشتباه مربی های دانشگاه ها که این درس را با درس «گفت و شنود» و مکالمه و اشتباه گوینده بودند حرفی نزنم، بهتر است.

در طی چند سالی نه دانش جو بر نم و حتی پس از آن، با علاقه ازی که به سینما و تئاتر داشتم، به صورت جدی به این فکر افتادم که با استفاده از مقاله ها و مطالب علمی داخلی و خارجی، جزوه یا منبع موثقی تهیه بکنم که دست کم برای کلاس های خصوصی و شاگردان خودم در آموزشگاه ها مفید باشد. تا این که در بهار ۱۳۹۳ برای اولین بار در ایران کارگاهی آموزشی با عنوان «فن ترجمه زیرنویس فیلم» در شهر سمنان برگزار کردم. استقبال از این کارگاه ده روزه موجب شد، با انجمن دوجندان به این فکر بیفتم که جزوه خود را ضمن ارتقاء سطح کیفی آن، بهتر و روزتر بکنم. هم چنین، در خرداد ماه سال ۱۳۹۶، مجدداً برای اولین بار در ایران، نخستین دورۀ آموزشی فن ترجمۀ فیلم برای دوبله را هم در شهر سمنان برگزار کردم. این دورۀ آموزشی فرصت خوبی بود تا یافته های خود را به بوته آزمایش بگذارم، که خوشبختانه نتیجه آن مطلوب بود و شرکت کنندگان نسبت به برگزاری این دورۀ آموزشی ابراز رضایت کردند. همین امر موجب گشت تا یافته های خود را در خصوص ترجمۀ فیلم در کتاب حاضر ارائه بدهم. لازم

به ذکر است که پیش از این اثر کتاب دیگری از بنده در حوزه ترجمه چندرسانه‌ای با عنوان «درباره ترجمه دیداری-شنیداری» (On Audiovisual Translation) از سوی انتشارات «رهنما» منتشر شده است که به صورت مجموعه مقاله به مقوله ترجمه چندرسانه‌ای و ترجمه دیداری-شنیداری می‌پردازد. که همین‌جا بر خود لازم می‌دانم از جناب آقای «محمد جواد صبائی»، مدیر و مسئول فرهیخته انتشارات «رهنما»، که برای چاپ این دو اثر با روی گشاده از من استقبال کردند، صمیمانه تشکر بنمایم.

کتاب حاضر در پنج فصل تهیه و تدوین گردیده است که به طور کلی شامل موارد زیر می‌گردد: تاریخچه کامل ترجمه فیلم در ایران، خصوصیات، قوانین و ملاحظات ترجمه فیلم؛ مقالات علمی-تخصصی پیرامون ترجمه فیلم؛ و نیز مصاحبه با کارشناسان، مترجمان و مدیران دولتی و خصوصی عرصه دوبله و ترجمه فیلم. لازم به ذکر است که ده درصد از مطالب کتاب پیش از این در نشریات مختلف منتشر شده‌اند؛ اما، با توجه به کیفیت علمی این مطالب و هم‌راستا بودن آن‌ها با مطالب کتاب حاضر و هم این‌که نشریاتی که این مطالب در آن‌ها منتشر شده‌اند دیگر به ادغام قابل دسترس نیستند، نگارنده ابراز می‌دارد که با استفاده از این مطالب (که در پایان کتاب منابع آن‌ها کاملاً ذکر گردیده) در پی آن بوده است که خواننده تمامی منابع مفید و علمی را در دسترس داشته باشد.

در راه چاپ این کتاب از همه لحاظ با مشکلات فراوانی مواجه بودم، اما تشویق‌ها و راهنمایی‌های استادانی هم‌چون استاد «ابوالحسن تهامی»، استاد «حسین شایگان»، استاد دکتر «علی خزاعی‌فر» و استاد «شیوا مقالو» هم‌واره موجب دلگرمی من بودند تا بتوانم اثری درخور توجه به علاقه‌مندان ترجمه فیلم پیشکش بنمایم. در این بین تشکر ویژه‌ای از استاد «حسین شایگان» دارم که طی چند ماه لحظه‌به‌لحظه برای تهیه این کتاب همراه و هم‌دل من بودند و اطلاعاتی را در مورد ترجمه فیلم بی‌دریغ در اختیار من قرار دادند. هم‌چنین، بر خود لازم می‌دانم از جناب آقای «شهراد بانکی» (عضو انجمن گویندگان و سرپرستان گفتار فیلم و عضو انجمن عکاسان سینمای ایران) که در تکمیل عکس‌های

مورد نیاز برای کتاب به من کمک کردند، بی‌نهایت تشکر بکنم. در آخر، و به قول خارجی‌ها «Last, but not least»، از خانواده عزیزم (پدر، مادر، برادرها و خواهرها) بابت این‌که همیشه و در هر کار مثبت و علمی من را حمایت کرده و می‌کنند، نهایت تشکر را دارم و به‌عنوان فرزند کوچک خانواده به آن‌ها می‌گویم: «دوستان دارم».

سید شجاع‌نی‌نوا

سنندج، خرداد ۱۳۹۷